

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาและกำหนดหัวข้อในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยอ้างอิงจากข้อมูลทำเนียบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของที่ทำการปกครองอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 282 คน ดังตารางที่ 4 (สำนักงานอำเภอเมืองขอนแก่น, 2554 : 5)

ตำบล	กำนัน(คน)	ผู้ใหญ่บ้าน(คน)
ศิลา	1	27
สาวะถี	1	23
บ้านเป็ด	1	22
ท่าพระ	1	21
บ้านค้อ	1	19
พระลับ	1	18

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตำบล	กำนัน(คน)	ผู้ใหญ่บ้าน(คน)
บ้านทุ่ม	1	17
เมืองเก่า	1	16
คอนหัน	1	1
โคกสี	1	13
โนนท่อน	1	13
บ้านห้วย	1	12
สำราญ	1	12
บึงเนียม	1	11
หนองชุม	1	10
แดงใหญ่	1	10
คอนช้าง	1	7
รวม	17	265

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอบเขตการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert scale) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการให้บริการประชาชน จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย จำนวน 10 ข้อ

3. ด้านการพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 8 ข้อ

4. ด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรม จำนวน 8 ข้อ

โดยมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา : อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและระเบียบ กฎหมาย จากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเตรียมสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษานำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามทั้งชนิดปลายเปิดและปลายปิด
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไข เสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องกับคำนิยามศัพท์ ประเด็นคำถาม (Index Item of Congruence) หรือ IOC (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 249) โดยกำหนดให้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้าง เครื่องมือวิจัยและด้านการศึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา พร้อมทั้งพิจารณา ความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้ ด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

5.1 นางสาววรุณี คำหล้า วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตำแหน่ง ปลัดอำเภอชำนาญการ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5.2 นางสาวบงกร ชัยนิตกุล วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสนามบิน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและความถูกต้องของภาษา

5.3 ผศ.ดร.สมศักดิ์ เหล็กโคกสูง วุฒิการศึกษา Ph.D.(Mathematics) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและการประเมิน

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วหาค่า IOC ผล ความสอดคล้องมีค่า 1 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์รายข้อ ได้ค่าระหว่าง 0.28 – 0.83 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม

2. ประชุมชี้แจงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้านของอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ให้ทราบวัตถุประสงค์ในศึกษาและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกรอกข้อมูลสมบูรณ์ แล้วรวมถึงการสัมภาษณ์รายบุคคล แยกออกเป็นกลุ่มเพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและจำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนด้วยตนเอง จนแบบสอบถามครบตามจำนวนและมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วผู้ศึกษาได้ถอดรหัส จัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด	หมายถึง	1
ระดับการปฏิบัติงานน้อย	หมายถึง	2
ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง	หมายถึง	3
ระดับการปฏิบัติงานมาก	หมายถึง	4
ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด	หมายถึง	5

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป แล้วหาค่าสถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

เกณฑ์การแปลผลการให้คะแนนระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย	ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง	ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก	ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00

3. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการสรุปประเด็นหาความหมายแล้ววิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติ ดังนี้ (กนกทิพย์ พัฒนาพิวพันธ์. 2543 : 2-29)

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

$$\text{สูตรหาค่าร้อยละ} \quad P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์

f = ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ

N = จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนประชากรทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรหาค่าทางสถิติ ดังนี้

$$2.1 \text{ สูตรหาค่าเฉลี่ย} \quad \mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

2.2 สูตรการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (\mu - x)^2}{N - 1}}$$

เมื่อ σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัวในประชากร

μ แทน คะแนนเฉลี่ยของประชากร

N แทน จำนวนประชากร

3. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์แบบแจกแจงความถี่สำหรับคำถามแบบปลายเปิดและอธิบายลักษณะเชิงพรรณนา